

Recension

Självbiografisk roman eller romantisk självbiografi

Maria Sandblad

Är det någon som någon gång undrat hur författaren René Vázquez Díaz hamnade i Sverige? Hur någon med en sådan längtan till sitt hemland kan ha slagit ner sina bopålar i Sverige, i Malmö, vid ett svalt och mörkt hav i slutet av den skånska jordbrukslätten? Samtidigt som han i sina romaner skildrar sitt Kuba som han besöker så ofta han kan – smakerna, färgerna, minnena, de njutningsfulla sinnligheterna.

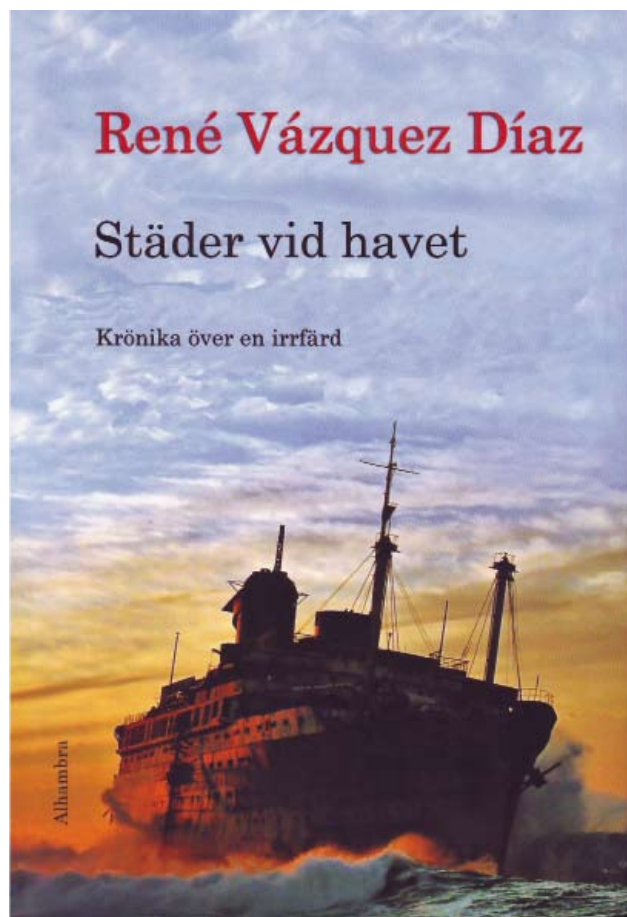
Delar av svaret finns i denna bok som just kommit ut, och som ur ett slags buspojksperspektiv skildrar gossen Renecito från en liten by någonstans vid Kubas turkosblå hav, och hans äventyr, som via Havanna, Gdansk, Warszawa och med tiden även Miami fört honom hit.

Samtidigt som han precis lika gärna kunde blivit kvar – i Havanna, Gdansk eller Miami – om han varit en annan än den han är: trogen litteraturen och sitt behov att måla fria fresker med tillvarons intrikata koreografi av segrar och nederlag som inspiration.

Städer vid havet fångar och skildrar strömmen av vändpunkter och obegripligheter, förälskelser och smärta som utgör livet, så djupt inifrån och självupplevt som möjligt, ständigt lika nyfiken på nästa överraskning - även om det barkar rätt åt skogen. En klassisk, väldigt kubansk äventyrare med en språklig rikedom bortom det vanliga, även på svenska.

Författardrömmen var klar från början: vunna novelltävlingar och toppbetyg tog honom till ett elitgymnasium i Havanna, och vidare till studier i skeppsbyggeri i Gdansk. Kuba, med sin rika litterära tradition ”behövde verkligen inte flera författare, utan tekniker på högsta nivå och ingenjörer av bästa sort”, meddelade rektorn samtidigt som han avslöjade att René blivit utvald att skickas till Polen.

Det blev mycket musik och dramatiska kärleksaffärer vid sidan av studierna för tonårige Rene. När skandalerna blivit för många beslöts det att det var dags för ny karriär – studier i marxistisk filosofi i Warszawa. Som han undkom på samma vis som andra hotande fällor på vägen till skrivande - genom att sticka. Den här gången till Sverige, då ett berömt socialistiskt land med en berömd

statsminister...

Där fortsätter historien med dråpliga och förfärande inblickar i tidiga 70-talets Sverige, allt registrerat, prövat och smakat (utom hasch) av René, och löper vidare via köksjobb, nya kärlekar och en omtumlande tid hos släktingar i USA, främst Miami, som han avskydde, samtidigt behovet att förstå denna märkliga exilkubanska metropol, för att kunna skildra den.

Berättelsen är skriven på svenska, gnistrande som en nordisk vinternattshimmel – även om man trots flödet ibland kan förmimma en sammansmältning som inte blir av, en elasticitet som inte når ända fram – slutar med René återkomst till Sverige från det omtumlande besöket i USA. Mycket av den tillvaro han byggt upp här har just rämnat. Han är ensam, havet och vindarna i Malmö är kalla, livet känns vilset. Ändå är han redo att bygga upp sin tillvaro i Sverige igen, som nattjobbade vårdare med författardrömmen väldigt levande: ”Jag var 24 år men det kändes som jag levde i en evighet”. Så slutar René Vázquez Díaz saga om sitt unga liv. Jag väntar redan på fortsättningen.

forts från sid 14